

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia.
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancaute nu se
primesc. — Manuscrise nu se
reținut.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Duker, Heinrich
Schäfer, Rudolf Klose, A. Oppelitz
Kochfolger; Anton Oppelitz, J.
Dumecor, In Budapesta: A. F.
Goldberger, E. Klein, Bernat; In
Bucurosci: Agența Basas, Suc-
cursele de Roumanie; In Ham-
burg: Karoys & Leemann.
Prețul inserțiilor: o seriă
garmond pe o colină 8 or. și
30 or. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
seriă 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĂR DE DUMINECĂ 2)

„Gazeta” iese în să-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 3 franci.
Se primumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colecteri.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare.
Târgul Inului Nr. 30 etagiu
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dăruți în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un esemplar 5 or. v. a.
șta 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 10.—Anul LIX.

Brașov, Duminecă, 14 (26) Ianuarie

1896.

Necazurile noastre.

In ajunul Bobotezei, gândindu-ne la sôrtea neamului nostru și la luptele, ce ne așteptă în viitor, ni-am pus întrebarea: cum vom pute învinge noi Românii marele greutate, ce se pun în calea vieții noastre naționale, decât noi înși ne vom împedea și incurca unii pe alții la tot pasul, mâncându-ne și hrăindu-ne necontenit?

Am vrut să arătăm cu aceste cuvinte, că nu-s toate bune la noi, că în mijlocul nostru bântue încă păcatul strămoșesc al neînțelegerilor urite și al desbinărilor nenorocite. Cu un cuvânt, am voit să punem degetul pe buza, ce ne dore, care cöce de mult și acum s'a pornit să spargă.

Aflat'au cetitorii „Gazetei” de Dumineca, ce lucruri urite s'au petrecut în timpul din urmă; aflat'au despre certele și scandalele dela Sibiu, despre intrigele țesute prin conventicule secrete în contra președintelui comitetului Dr. Rațiu, și de sigur își vor fi pus întrebarea, că ore cu cale este, ca între fruntașii români să izbucnescă asemenea certe și neînțelegeri tocmai acum, când ar trebui să fiă mai strâns uniți ca ori și când?

Cu atât mai mult se vor minuna și se vor cruci acuma, când vor afla, că acele certe urite s'au străplântat chiar și între membrii comitetului partidului național, între cei ce împreună au suferit în închisorile unghurești dela Vaș și dela Seghedin.

E foarte dureros, că se întâmplă aceste lucruri, că au început acum să se certe și să se hirăe între ei chiar și aceia, dela cari nu se aștepta, decât pildă bună și frumoasă de frățescă unire și bună înțelegere. De altă parte însă trebuie să dicem, că decât a fost un rău ascuns în corpul nostru național, atunci era timpul suprem, ca să eșă odată, să-l cunoșcem și să-i găsim leacul.

Și în adevăr, a fost și este încă

un rău ascuns în corpul nostru național. L'am simțit cutoții prea adese-orî în anii din urmă, când din chiar senin trebuia să vedem și să auzim, cum o cătă de ömeni îngâmfăți și nesocotiți, pentru a-și face mendrele și a-se preamări ei pe ei, aruncau cu noroiu în bărbații noștri cei mai vrednici, cei mai cinstiți și cei mai neatârnatörî; cum sêménau între noi sêménța desbinărei și a neîncrederei, bănuind, îngrind și clevetind când pe unii, când pe alții dintre bărbații noștri cei mai de valöre.

In contra acestor rele noi nu numai odată ne-am ridicat glasul, cerënd să se pună capët uneltirilor fățișe și ascunse, ce împedecă lucrarea noastră frățescă; nu numai odată am arătat, că pe cât timp vor dăinui aceste stări de lucruri, dușmanii noștri vor avé un joc ușor cu noi și vom merge dintr'o înfrângere într'alta.

Relele și neajunsurile, de cari vorbiam și cari s'au încuibat de ani de zile în partidul nostru național, au izbucnit acum până și în sinul comitetului și fiind-că președintele Dr. Rațiu a luat în cele din urmă poziția hotărîtă față cu ele, vrënd a-le curma, cei cu zizaniile și cu intrigele s'au ridicat acum și în contra lui.

Ba, ce e mai trist, ömenii cari au provocat scandalurile cunoscute împotrivindu-se președintelui și orânduitorilor sale făcute în numele comitetului, au aflat sprijin — nu scim cum și prin ce împrejurări, — chiar și din partea lui Vasilie Lucaciu, care la constătuirea, ce-au avut ö membrii comitetului la 10 și 11 Ianuarie n. 1896, s'a pus pe partea celor ce nu voiau să aprobeze procederea presidentului și în urmă a protestat cu alți cinci inși, prin gazetele dela noi și din România, susțind, că Dr. Rațiu a abusat de puterea lui presidentială și că cu forța ar fi împedecat primirea propunerii, ca să se reaseđe la „Tribuna” fostii redactori, cari au făcut scandalurile

și au vătömat atât de greu pe presidentul.

O dispută tristă s'a incins acum asupra celor petrecute în acea consfătuire, dér ori-cum ar fi rezultatul final al acestei dispute, ea dovedesce, că răul neînțelegerii există și că trebuie deläturat cu o di mai curënd, căci altfel nu vom pute nici-odată ajunge, ca să luptăm în adevăr solidă și cu totă puterea pentru apărarea drepturilor noastre naționale.

Ne oprim ađi aici cu firma speranță, că dușmanii neamului nostru nu vor avé parte multă vieme de bucuria, ce-o simt vödënd aceste neînțelegeri și desbinări în sinul comitetului.

Vödënd și cunoscënd răul, vom sci cu atât mai bine, ce să facem și cum să lucrăm, ca să-l stîrpin din mijlocul nostru. La această lucrare trebuie să se întrunescă toți bărbații noștri harnici, cinstiți și cu durere pentru sôrtea neamului lor.

Revista politică.

Mulțămita împăratului german. In zilele acestea s'a serbat în țera nemțescă împlinirea a 25 de ani dela înființarea împărației de ađi. Acest jubileu s'a serbat cu mare strălucire în Berlin și în totă împărația. In ziua serbării, 18 Ianuarie st. n. împăratul merse la castelul Charlottenburg, unde se adunaseră toți fruntașii împărației, aici împăratul se urcă pe tron și ceti stând în picioare un mesagiu, în care se amintiră învingerile din trecut și partea ce a avut ö prințul Bismark la sevirsirea unității Germaniei. După-aceea împăratul luă în mână stégul regimentului de gardă și făcu o juruință sərbătorescă, că va öpera onörea poporului și a patriei, înăuntru și în afară. Impăratul fü aclamat cu însufletire. Mai târziu se ținu strălucita paradă militară. Sëra a fost banchet festiv, ér Berlinul întreg era iluminat. Prințul Bismark n'a putut lua parte din cauza sănătății, dér împăratul i-a scris o scrisöre autografă, în care îi mulțămi pentru meritele, ce le-a

avut la înființarea Germaniei. In amintirea zilei, împăratul înființă un nou ordin numit; „Ordinul prusesc Wilhelm”, pentru bărbați, femei și fete, care își vor câștiga merite spre binele poporului. Gazeta oficială publică acum mulțămita împăratului pentru dovedile de credință, ce i-s'au dat cu acest privilegiu din totă împărația și și dela Germanii din străinătate, dela cari a primit nenumărate telegrame și scrisori de felicitare. Acastă manifestăția, dice împăratul, mă întăresce în credința, că poporul german nici-odată nu va lăsa să i-se ia ceea ce a câștigat la 1870 și 71, și tot-déuna va sci să-și apere cele mai scumpe comori cu ajutorul lui Dumneđu.

Pregătirile Montenegrului. Din Cetinje se depeșeză „Correspondenței unghare”, că acolo a produs mare senzația un Ucas al principelui Nichita, în care acesta dă ordin, ca fă-care luptător montenegrin să fiă complet armat până în 1 Februarie. Tot-odată principele convocă o adunare populară, și ținu o vorbire, în care el esplică, că Ucasul are de scop pregătirea de rësboiu a Montenegrilor. „Noi nu vom ataca pe nimeni” dice principele Nichita în acea vorbire. „Cine însă ne va ataca pe noi, acela va atinge un șerpe. Cu noi este Dumneđu și Rusia. Rusia nu are pe nimeni la spate, decât pe Dumneđu și ghiata. Dër Rusia și noi nu ne temem de nimeni, decât singur de Dumneđu!”

Alianță între Rusia și Turcia? Diarului engles „Fall Mall Gazette” din Londra, i-se anunță din Constantinopol, că Rusia a încheiat o alianță ofensivă și defensivă cu Turcia, asemenea alianței ruso-turcesci dela 1883, prin care Țarul era îndreptătit să închidă Dardanelele dinaintea tuturor corăbiilor străine. Numitul diar afirmă, că e foarte probabilă și intrarea Franciei în această alianță. Oficiul de esterne din Londra dice, că el nu scie încă nimica de încheierea unei asemenea alianțe.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Căpitanul Jiumanca.

Povestire istorică din părțile Bănatului Timișan,
de Petre Broșteanu.

Era la 2 Decemvre 1805. Ziua întrăgă, de cu dorî de diminătă până la începutul nopții, ținu bătălia dela Austerlitz, numită „a celor trei împărați”: între armata francesă, sub conducerea personală a marului Napoleon, și între armatele tovarășe austriacă și rusescă. Erau de față și împărații Francisc și Alexandru, căci se scia în amëndouș părțile, că sfîrșitul luptei va fi hotărîtor pentru campania întrăgă și pentru sôrtea celor ce purtau rësboiul.

Mulță vreme cumpăna apăsa când într'ö parte, când în cea-altă. Bëtrănul söre, obosit de neîntrerupta privire la atăta luptă zadarnică, și scărbit de șiroele de sânge omenesc, arunca cu întristare ultimele sale rađe asupra acestei scene pline de gröză și în fine își ascunse pe încetul față stră-

lucitoare în vödduhul universului. Abia cu apunerea lui se sfîrși lupta crăncenă, învingënd armata francesă.

Armatele tovarășe austro-ruse, vödënd, că nu e speranță de-a mai isbuti cu contrarul lor, începură a-se găti de-ö retragere, cât se putea mai favorabilă în împrejurările de față. Se numi ö parte a armatei pentru acoperirea retragerii, va să dică această parte era jertfită pentru de-a pute scäpa restul armatei. Porunca dată ei era, de-a se susține în pozițiunile ocupate până la un timp öre-care, și după aceea să se retragă și ea în urma grosului armatei, firesce, decât se va pute.

Intre trupele, destinate pentru scutirea retragerii, se afla și ö companiă de grănițeri români bänățeni, sub comanda căpitanului Ion Jiumanca.

Familia Jiumancanilor se numëra tot-déuna între acele distinse familii române, a căror sôrte era din vechime strîns legată de sôrtea Românilor bänățeni. Tradițiunile poporului amintesc adese-orî despre ei, ca partizanî însemnați în rësboiele cu Turcii,

renumiți pentru bravura și curagiul lor, dér cu deosebire și pentru simțimintele nobile și pentru neclătită iubire, ce-o aveau cătră națiunea română pe atunci, când toate aceste idei și simțiminte sublime erau înecate în noroiul neculturei semibarbare, când Românul se temea de a-și mărturisi consciința sa națională și se ascundea sub vëlul efemer al creștinătății.

Pe atunci trăia în nemijlocită atingere cu poporul român familia Jiumancanilor, mângăindu-l, încuragându-l în desperarea sa, și profitând de ocașiuni il öșelia în rësboiele mici, când cu unul, când cu altul dintre vecinii mărginași.

Așa-dër nu era mirare, că și căpitanul Jiumanca, comandantul companiei sus pomenite, nutria tot ast-fel de simțiminte nobile naționale. Sôrtea vitregă, ce apăsa némul său,—pe urmașii coloniilor lui Traian — îi apăsa și inima lui și neîntrerupt el se gândia și resgândia, că öre cum ar fi cu puțință, de a-l scöte din prăpastia, în care era căduț poporul român...

Dër să mă întorc la lupta dela Au-

sterlitz. Porunca, ce-o promise căpitanul Jiumanca dela comandantul său, suna respicat, că are să ocupe pozițiunile satului Seratice și întăriturile lui dimprejur, ținute până aci de un batalion de grănițeri cu 4 tunuri, — să se susțină acolo până la 10 öre sëra și apoi să le părăsescă și să se retragă în direcțiunea corpului de armată.

In urma acestor dispozițiuni, celelalte 5 companii părăsiră pozițiunile ținute de ele, luând tunurile cu sine și ast-fel rămăsese căpitanul nostru cu compania sa pentru apărarea pozițiunii.

Sörele era deja de mult apus, umbrele nopții se întindeau pe câmpiile pline de cadavre de ömeni și de cai, de răniți, de tunuri împrăștiate și de tot felul de arme lăpădate. Bubuiturile tunurilor și pușcăturile încetaseră, flăcările satelor, cătunelor și ale altor lucruri, cari încă ardeau, se ridicau spre cer și-și aruncau lumina lugubră pe câmpul de bătăia; peste tot nu se auziau, decât strigătele, gemetele și suspinele de durere ale răniților, și numai

30 milioane pentru clădiri școlare.

La intervenirea ministrului-președinte Sturza s'au înțeles miniștrii — după cum află „Ziua” din Bucuresci — ca să implinască cererea ministrului instrucțiunii publice, d-l Poni, și se inscrie în buget suma de 30 milioane pentru localuri școlare la sate, așa ca în timp de șese ani pe fiă-care an să se înscrie câte 5 milioane.

Și-au făcut calcule că cu aceste 30 milioane se vor pute clădi în timp de 6 ani 3000 de școle rurale (șătesol) scotindu-se cam câte 10,000 lei (4800 florini) de școlă. Școlă rurală va consta, în cele mai multe comune, din câte o singură sală de 80 metri pătrați și din locuința învățătorului, avându-se în vedere, că majoritatea școlilor rurale vor avea câte un singur învățător.

Suma acesta de 30 milioane nu va fi însă de ajuns pentru a înzestra toate comunele cu localuri de școlă. Ar trebui pentru acesta cel puțin 80 de milioane, avându-se în vedere, că astăzi sunt peste 300 comune în România, în cari nu sunt școli de loc, nici așa miserabile cum sunt în celelalte comune. Se speră însă o dată începutul făcut, guvernele vor înainta an de an sumele de lipsă pentru înzestrarea tuturor comunelor cu localuri de școlă.

Ce deosebire mare între stările dela noi și dela frații noștri din România. Miniștrii români fac la calcule câte milioane le trebuie ca să zidescă în toate satele școli pentru țăranii, fără la noi sunt adă aproape 3000 de școli clădite gata și cele mai multe corespunzător cerințelor legii, fără ca guvernul unguresc să fi contribuit la ridicarea lor măcar o'un ban. Miniștrii unguresci se gândesc numai la clădirea de școlă unguresci prin acele localități unde speră ei o să s'ar pută poporul mai ușor maghiariza.

Ba mai mult, noi Români de dincoace nu numai că ne ridicăm clădirile școlilor noastre rurale (șătesol) din mijloacele noastre proprii, fără nici un ajutor din visteria statului, dăr mai plătim și pe învățător și acoperim toate trebuințele școlilor noastre românesci tot din al nostru și peste acesta mai suntem siliți a plăti statului contribuția pentru școlă, ca să ne facă din banii aceștia școlă unguresci, pentru a ne maghiariza...

Intâmplările dela Săcele.

În Săcelele de lângă Brașov, s'au întâmplat în săptămâna trecută niște lucruri foarte îngrijitoare, asupra cărora însă, zace încă un vel întunecos, deoarece nici autoritățile administrative nici cele militare nu voesc să comunice încă nimio despre cele ce s'au petrecut acolo, nici locuitorii români din Săcele nu știu da informațiuni sigure de ceea ce s'a întâmplat și ce are să mai urmeze.

Faptele la a căror cunoștință am pu-

tut ajunge, și pe cari le-am putut constata până acum, sunt următoarele: Luni noaptea după Boboteză o cetă de gendarmi a intrat în casele mai multor Români săceleni, dintre cari, partea cea mai mare veniseră acasă de prin România, — unde petrec la lucru, — ca să fiă pe sărbători în mijlocul familiilor. Pe aceștia, între cari atât tineri cât și mai bătrâni până la vîrstă de 40 de ani, gendarmii imediat i-au deținut și i-au escortat la Brașov. A doua zi, adică Marți, 12 dintre Secelenii prinși au fost predați autorităților militare, eu fost asentați, jurați și tot în aceeași zi, între plânsetele și vâetele părinților, soțiilor și copiilor lor, au fost duși la gara din Brașov și de-aci au fost escortați cu trenul la Bruck lângă Viena pentru ca acolo să intre în serviciul militar la regimentele de linia staționate în Bruck. Ceilalți săceleni prinși, se dice, că au rămas sub pază în Brașov, unde și acum se continuă cu ei anumite investigări.

Pe Români Săceleni i-a cuprins așa o spaimă și grăză de aceste lucruri întemplate în comuna lor, încât aproape toți tinerii și bărbații până la 40 de ani au fugit din Săcele, care în câtrân, probabil de frică, ca nu cum-va să fiă și ei pe neașteptate escortați. Mai mulți martori oculari ne comunică, că astăzi nu mai veți în comuna Săcele, decât numai femei, copii și bătrâni.

Acăsta este starea lucrurilor, pe cât am putut o afla și constata până azi. Se crede, că este la mijloc o denunțare. Despre cele ce vor urma vom da informațiuni, după-ce se vor fini cercetările ținute încă secrete. Atunci ne vom pută da și noi părerea în meritul lucrului.

Bani eftini!

Comitat. S.-Dobëca, Ian. 1896.

În comuna Feldișora (M. Felegvár), protopopiatul Buzei, s'a înființat în Februarie 1895, adică acum e anul, o bancă ungurescă. Înființatorii ei sunt niște locuitori maghiari de acolo, în frunte cu preotul unguresc *Benedeek*, și cu preot. român *Demetriu Cupșa*. Aceștia au adus anul trecut 32,000 fl. din Pesta cu 5%, pe cari i-au împrumutat popoului din Feldișora și încă dintr'o comună cu 7 1/2%, ba se dice, că ar avea de gând să mai aducă încă 8000 fl. pentru a-i împărți între omeni.

Veți bine, cu 7 1/2% li-s'a părut omenilor, că banii sunt eftini. Dăr eftinia aceasta a ținut numai până când omenii au luat datoria după cap și au intrat în lanțuri. Acum li-au mai suit procentele de-o camdată cu 1/2, adică la 8% și de sigur le vor mai sui acuma.

Dăr mai mult decât procentele îl apasă pe bietul popor alte speculațiuni, ce le face banca ungurescă pe spinarea lui. Așa i-a ademenit pe bieții omeni să se facă, veți Dăme, acționari, — unora li-s'au pus în spinare câte trei acțiuni, după cum

i-au putut ademeni. După fiă-care acțiã au de-a plăti, cum aud, câte 10 cr. pe săptămână, ăr celor ce nu pot plăti la timp aceste cotisațiuni, *li-se trag tot după 10 cr. câte 1 cr. pe săptămână*, ceea ce va să dîcã după 10 cr. 52 cr. la an, s'ar veni după 10 fl. — 52 fl. la an, după 100 fl. — 520 fl. la an, cu alte cuvinte peste 500%.

Etă, D-le Redactor, cât de „eftin” știu să lucreze cu banii nouele bănci unguresci, ce se dice, că se înființază pentru „ajutorarea” popoului! Omenii, cari s'au lăsat înșelați de „eftinatatea” lor, acum se căesc, dăr nu prea au ce face, căci *sunt prinși*.

Și între întemeietorii și susținătorii aceste bănci, cum am dîs, se află și „popa” român *Demetriu Cupșa*. La Paști vor fi cinci ani de când acest Cupșa este preot în Feldișora, și în acest an el n'a luat în mîna lui nici un diar românesc, ci *numar cărți și foi unguresci ceteșce*; afară de biserică, nu-l prea aude nimeni vorbind românesce, ci *tot cam unguresce vorbesce*; desprățuesce tot ce e românesc și injură pe Români, ăr pe credincioși, în loc de a-i conduce pe calea cea ôblă, îi conduce la peire*).

Durere, acest preot nu e singur în felul său în diecesa Gherlei. Chiar în același protopopiat, al Buzei, el are un soț asemenea lui, pe *Teodor Nichi*, preot în Sz. Zombor, care e tot așa o creatură de plâns, ca și el.

Pe lângă ast-fel de preoți, veți bine, nu le este greu speculanților streini de-a jupui poporul nostru cum le place.

Om.

SCRIRILE ȔILEI.

— 13 (25) Ianuarie.

Baritonul Popovici în America. Cunoscutul cântăreț român Dumitru Popovici, care a fost multă vreme angajat la opera germană din Praga, și este cunoscut și publicului român brașoven din concertele sale date aici înainte cu câțiva ani, se află acuma în America. În urma succesului, pe care l'a avut în rolul lui Telramund din *Lohengrin*, în Bayreuth, d-l D. Popovici a fost angajat pentru o stagiune în Statele Unite. Diarele americane îi publică portretul și-l laudă foarte mult ca cântăreț excelent și ca figură impuitore pe scenă. Un diar din Chicago spune, că Popovici este unul din cei mai mari cântăreți wagneriani și că ceea ce l'a împins să ia cariera operei germane a fost statul Reginei României, *Carmen Sylva*, care l'a audț într'un concert la Sinaia.

—o—

Din Agărbiciu, în comitatul Turdareș, primim dela un plugar român o corespondență, în care se jaluesce tare în

* Atăta rėutate dela un preot față cu credincioșii sėi ne pare cu neputință. Am dori sė se constate adevėrata stare a lucrului. Red.

contra d lui preot și protoposbiter dela e „Comuna noastră”, dice plugarul nostru, „situată în protopresbiteratul gr. or. al Turdei, de când ne-am pomenit, tineri și bătrâni, a fost una din cele mai cinstite comune. Deși locuitorii sunt pe jumătate Unguri, Români însă au ținut și țin pași cu Maghiarii, căci conducători buni am avut și ne au condus la înaintare, și poporul era luminat și nu orbea prin întunec, lovindu se de stânci și bolovan. Așa a fost odată și nu de mult. Dăr de când a venit la noi d-l protopop ca preot, nu mai așăm povește luminătore, ci numai de birul d-sale ne vorbesce. Nu se mai mulțumesce cu birul de mai înainte, ci ne cere mai mult, dăr nu cu vorbe bune, ci cu rēul. Dăr noi îl rugăm să se trezescă din rēutatea, care l'a cuprins, și să nu se certe cu toți poporeni și în s.-biserică și afară, ci să ne fiă un păriote luminător, și sufletelor nostre mângăitor. Pe un poporan, care în Ȕilele trecute se duse să i ducă birul, adică merța de oucuruz și 30 cr. pentru o Ȕi de lucru, d-sa, fiind-că nu se mai mulțumesc cu 30 cr. cum a fost întot-dăuna, ci pretinde 40 cr., l'a huiduit din ogradă cu vorbe aspre și supărătoare. Tot așa au pățit și alți poporeni dintre cei mai de frunte, între cari și d l Ioan Vascan, cel mai cinstit în sat, care a făcut și o fundațiune de 80 fl. pentru s.-biserică.”

—o—

Al doilea semestru univrsitar. Atăta la universitatea din Clușiu cât și la cea din Pesta, inscrierile pentru semestrul al 2-lea se vor face dela 1—12 Februarie inclusiv. Propunerile regulate la Pesta vor incepe în 16 Februarie.

—o—

Bôle de vite și de porci. După datele oficiose sosite la ministerul de agricultură, în timpul de față bântue bôle de vite și de porci în 1722 comun. Acăsta grăznică întindere a bôlelor lipiciose între vite și porci produce cele mai serioșe îngrijiri. În unele părți porcii mai ales au fost nimiciți cu totul. Așa într'un ținut din comitatul Sabolciu abia au mai rămas câți-va porci, toți ceilalți au perit. În comitatul Albei încă sunt multe comune, în cari abia dăcă a rămas a deșea parte dintre porci, cari s'au pierit.

—o—

La serata oficerilor. Proxima probă pentru „Români” și „Lanciers” se va ținé Lună în 27 c. la 5 ore p. m. în saleta noiei case pentru concerte.

—o—

Un domnișor pungaș. În săptămâna acăsta s'a întâmplat, că o tină cusătoreșă trecând pe-o stradă din Budapesta, se pomenesc de-odată cu un domnișor imbrăcat elegant, care apropiându-se de ea îi dîse: „Domnișoră, haina ții este plină de praf.” Rugă apoi pe tinăra fată, să l lase să-i stergă haina de praf și o invită sub o pôrtă. Naiva fată nu avă curagiul să refuze serviciul complasantului cavaler și se duse sub o pôrtă, unde tinărul în adevăr

acolo, la satul Seraticoe, lupta se continua încă cu totă înverșunarea neastemperată. Tote cercările de apropiere ale Francesilor erau respinse; încă până a nu ajunge în apropierea întăriturilor și până mai era cu puțință a deosebi omul la o depărtare sigură, ei erau deja sdrobiți și siliți a se retrage din reionul pușcăturilor nimicitore ale Romănilor grănițeri.

Comandantul frances vĕđū, că nu-i de glumă cu omenii aceștia; cugetând, că numărul lor va fi cine scie ce mare și că cu puterile, de cari dispunea, nu-i va fi cu puțință a ocupa pozițiunile apărute, raportă mai marelui său și ceră nou ajutor dela el. I se și trimise îndată.

Scuțiți de întunecimea nopții și cu puteri îndecite, făcură Francesii încă-odată un asalt. Ei înaintau orbesce, nu le păsă, că împrejurul lor cădeau morți și răniți de pușcăturile bine nimerite ale Romănilor. ăr la urmă, vĕđend Romăni, că contra puterilor mari ale inamicului nu se mai pot ținé în pozițiunile lor, se retraseră în curtea bisericeii și se postară acolo după murii

ocoului bisericeii. Inimicul însă îi urmări mereu și acolo, și-i încungiră din tote părțile, încât Romăni se vedeau lipsiți de totă speranța de scăpare. Ast-fel vĕđend Romăni, că totă lupta lor ar fi zadarnică, depuseră armele.

Mare fū uimirea Francesilor, după ce se apropiară de curtea bisericeii și vĕđură, că puterea, ce i-a ținut atăta timp în scart și i-a silit să desvólte atăta putere în contra lor, nu consta, decât dintr'o mână de viteji.

* * *

Tabăra francesă era aședată pe câmpul de bătaie, međul nopții se apropia, soldații, obosiți de lupta crāncenă, dormiau ca morți pe lângă focurile lor; numai colo mai era încă viėtă, unde se aflau Romăni noștri grănițeri.

Ședend în grupuri mici, încăldindu-se și ei pe lângă focurile lor și încunjuțați de străjile păditoare ale Francesilor, ei își petreceau noptea cu povești și povestiri despre Ȕiua trecută, despre cei căđuți, răniți și periți dintre confrații lor. Alții vorbeau

despre iubii lor de acasă din patria lor depărtată, despre dragele lor neveste și dragii copilași, despre părinții, frații și surorile lor, cari pôte că-i deplāng în credința, că sunt morți și periți, neavend nici o scire despre sörtea lor.

În mijlocul acestor grupe se afla căpitanul Jiومانca, încungirurat de oficerii săi, locotenenții: *Scribetie* și *Stoica*, și de suboficerii săi, și conversau și ei.

— „Fiă ce va vré Dumneđeu, noi ne-am făcut datorința; ne-am bățut ca lei, am stors admirațiunea inamicului. De aceea, cum vedeți, ne cinstesc, cum se cuvine unei trupe brave, deși nenorocite.”

— „Sunt măndru, ca Român, pentru-că astăzi Romănașii mei au dovedit, ce pot face, decât sunt conduși de un căpitan din sângele lor, chiar și într'o luptă pentru o causă străină. Dăcă ar avé să se lupte pentru cauza lor propriă națională, ce minuni ar mai puté să facă ei în eroismul lor! Inșă să stăm pe pace și să așteptăm: ce ne va mai aduce sörtea.”

Ast-fel își petrecea căpitanul Jiومانca

cu grănițerii săi români, paza francesă stătea împrejurul lor, cu puscile la picior și, aruncând privirile nepăsătoare asupra grupurilor soldaților români, pôte că erau și ei cu gândurile mai mult la iubita lor Franciă, decât la ocolirea prizonierilor streini. Unul dintre cei dela pază însă își vine în fire și se intrĕbă: „Măi, ce limbă vorbesc omenii aceștia? Unele cuvinte par a fi curat francesce, altele aproape ca cele francesce, altele sună mai mult ca limba italiană seu ca cea spaniolă, pe când altele sunt cu totul străine? Ce limbă să fiă ore? italiană seu spaniolă nu e, căci ambele le cunosc prea bine!... Stete aci și ascultă.”

Intr'aceea se apropiă o patră conțdusă de un oficer pentru inspectarea posturilor. Sentinela raportă, că nu s'a întâmplat nimic; face apoi atent pe ofițer la limbagiul prizonierilor și-i spune, că prizonierii nu pot să fiă Nemți, nici Slavi, de örece vorbesc o limbă cu totul deosebită de limbagiul nemțesc și de cel slav; ea pare a fi o amestecătură din limbile francesă, italiană și spaniolă.

și terse haina de praf, d'ér împreună cu haina, îi setree și 15 fl. împreună cu portofoliul, ce-l avea în busunar. În câte-va momente lucrul era isprăvit și fata, multumind tinérului, merse mai departe. Curénd după aceea observă hoția, d'ér era târziu, căci pungașul își pierduse urma. Acum poliția îl urmărește.

—o—

Cununii. D-l Radu R. Cocă din Cernat și d-ra Aneta R. Moșoiu din Târlungenț se vor cununa în 21 Ianuarie v. c. în Târlungenț. — D-l George Ioan și d-ra Maria N. Stăiculescu din Cristian se vor cununa tot atunci în biserica română din Cristian. — Dorim fericire tinerețelor părechii.

—o—

Asentările în anul acesta se vor face în Bănăt în zilele de: 16—18 Martie orașul Timișoara; în 19—24 Martie cercul central al comitatului Timiș; la Vinga în 9 Martie. În cercul Ciacovei dela 26—28 Martie; în cercul Buziaș dela 30—31 Martie în cercul Lipova dela 13—15 Aprilie. În cercul Recaș dela 25—30 Aprilie. În cercul Aradului nou dela 27—29 Aprilie; la Lușoiu în 7 Martie; în cercul Lușoiului dela 5—6 Martie. În cercul Timiș dela 2—5 Martie. În cercul Murășului dela 12—13 Martie; în cercul Făgetului dela 14—16 Martie; în al Bozovicului dela 27—30 Aprilie; în cercul Caransebeș dela 12—17 Martie; în al Orșovei dela 18—20 Martie.

—o—

Pentru fumătorii. Din Viena se anunță, că țigările așa numite „Virginia“, dela 15 Februarie încolo nu vor mai costa 5 1/2, ci numai 5 cr. bucata.

—o—

Balul mascat al „Crucei roșii“ se va da în 12 Februarie c. în sala de concerte a redoutei. Comitetul arangiator al balului a hotărât următoarele: Damele, cu escoperțiunea aceluia carî vor merge pe galerii, toate au să fiă mascate, și peste hainele de bal au să îmbrace domino. Bărbații nu sunt obligați a-se masca. La miezul nopții toate persoanele se vor demasoa. Biletele de intrare costă câte 1 fl. 50 cr. ér pe galeria 2 fl. 50 cr. și se pot căpeta la firmele Meschendörfer, Laszlo, frații Simay, și Theiss et Marton. Bilete se vor da numai înainte de bal, ér în s'era balului dela 8 încolo se vor da bilete numai în casurî motivate, și numai direct din partea comitetului arangiator. La amintele firme se pot vedé din 30 Ian. încolo diferite mustre de domino, și se și pot procura vestmintele; masce se vor putea căpeta însé numai dela firma Meschendörfer. Comitetul arangiator asigură publicul, că își va da străduință, ca să coréspundă tuturor așteptărilor.

—o—

Starea ghețurilor pe Dunăre. În orașele: Vécserova, Severin, Gruia, Cetatea, Calafat, Bechet, Severin, Turna-Măgurele, Giurgiu, Calarasi, Ostrov și Cernavoda, ghe-

turile curg și apa scade. Hârșova: ghiția oprită. Gura Ialomița: ghețurile curg. Brăila: ghiția oprită. Isaceia: ghețurile curg. Tulcea: ghiția oprită. Chilia Veche: ghețurile curg. Sulina: vânt Nord, apa crește 4 c. m. Constanța: acoperit N. N. E. valurî. Zimnicea: nu curge ghiția. De vr'o câteva zile Dunărea a început a se revérșea. Ast-fel la Luncavița în apropiere de Isaceia, ea s'a revérșat pe o mare întindere, încunjurând toate pichetele militare de pe frontieră. S'au trimis în ajutorul celor inundăți bănci de scăpare.

—o—

Sinuciderea căpitanului Carp. Despre această tristă sinucidere întemplată în Bucuresci în s'era zilei de Boboteză, „Epoca“ aduce noué amănunte. Capitanul Carp era în v'ersă de 29 de ani, el a făcut studii stălucite atât în sc'ola militară, cât și în sc'ola de réșboi. George Carp a arătat tot-déuna o mare iubire pentru familia sa. Din prisosul s'oldei sale el și-a ajutat cele două surorî, carî sunt ađi améndoúe m'aritate. Căpitanul Carp trăia retras și nu avea altă plăcere decât studiul. Era religios și nu se culca și nici nu se punea la masă până ce nu se inchina. E dovedit ađi, că sinuciderea se datoresce unei n'efericite dragoste. De apr'ope un an căpitanul Carp întreținea relațiunî intime cu soția unui avocat din Capitală. Descoperindu-se lucrul, soțul s'a plâns generalului Arion, căruia i-a înmânat și corespondența căpitanului, surprinsă în împrejurări destul de ciudate. Generalul Arion a chemat atunci pe căpitanul Carp la comandamentul corpului de armată și i-a arătat obiectul plângerei soțului ultragiât. Capitanul a recunoscut situațiunea dificilă creată unei femei m'aritate și a promis generalului Arion, pe cuvântul său de on'ore, că va rupe ori-ce legături cu femeia gândurilor sale. Capitanul Carp a luat însé un angajament peste puterile lui, a căd'ut din nou în ispită și a scris iubitei sale. Ei după ce a scris soției avocatului, și-a adus aminte de cuvântul de on'ore dat generalului Arion și atunci s'a hotărât să facă pasul fatal pe care-l deplâng toți. Causa sinuciderii este, prin urmare, o cestiune de on'ore, și acesta se confirmă și prin următoarele rânduri scrise de căpitanul Carp prietenului său intim, căpitanul Pătrașcu din Statul-major, în ziua chiar când și-a curmat viața c'un glonț din revolverul său: „De ôre ce mi-am călcat cuvântul de on'ore, nu mi pot trăi.“ Când căpitanul Pătrașcu primi scrisoarea camaradului său, ori-ce ajutor era prea târziu, de ôre-ce acesta își curmase deja firul vieții.

—o—

Môrte din casa unui cartof. Zilele aceste s'a întemplat un Strigoniu, oă soția unui fruntaș al orașului, cu numele Josef Rauch, cu ocaziunea unui prând și-a ars gâtul cu un cartof. Arsura a fost atât de mare și împreunată cu dureri atât de grozave, încât nenorocita femeia teméndu-se, că nu se va mai vindeca în veci, s'a sinucis.

Prima bibliotecă poporală ambulantă, înființată de Despărțământul I. (Brașov) al Asociațiunei, se va inaugura mâne în comuna Feldiôra, predându-se în folosința poporului român de-acolo prin un delegat al comitetului din Brașov.

Biblioteca constă din 81 cărți prețioșe și alese cu deosebită considerare la trebuințele cetitorilor de tot felul. T'ote cărțile sunt legate solid și aședate după număr într'un dulap frumos, anume făcut. La bibliotecă e alăturat între altele și un registru al cărților, legat în legătură tare, pe-ale căruiă pagine prime se află „Instrucțiunile privitoare la administrarea bibliotecii.“

Ingrijirea și manipularea bibliotecii va fi încredințată Agenturei Asociațiunei, care va alege din sinul său un bibliotecar ch'iamat a se ocupa în special cu acest lucru. După ce biblioteca va fi cetită, se va strămuta în comuna vecină, ér în Feldiôra va fi dusă altă bibliotecă. Când în toate cele 22 comune de pe teritoriul acestui despărțământ se va înființa câte-o bibliotecă de acest fel — se înțelege, că cărți de cuprins diferit — poporul român din comitatul nostru și cărturarî s'ei vor avé la îndemână o lectură sănăt'osă, bogată și pururea variată, ér ceea ce e mai mult: cărțile date în mâna poporului vor fi alese și controlate. Vom mai reveni asupra acestui imbucurător început, care după părerea n'ostă e de neprețuit folos pentru cultura națională a poporului român din comitatul nostru.

Mulțămită publică.

Comitetul parochial român gr. or. din cetatea Brașovului vine prin subsemnați a achita publice sumele de mai jos și a exprima sentimentele sale de profundă mulțămită domnilor mai jos însemnați, cari au binevoit a dărui și a numéa sume pentru biserica rom. ort. ce se clădesce în centrul Brașovului, anume:

Domnul Ion S'eniuse 10 fl.; Prin on. domn paroch George Perșinariu dela creștinii români din Brașovul-vechiu s'a colectat: D-nii G. Perșinariu 3 fl., G. Puiu epitrop 2 fl., G. Salveț 3 fl., I. Sibian 2 fl., Câte 1 fl. au contribuit următorii: G. Țiței I. Grecu, I. Baies, P. Puiu, C. Prișcu, I. Oprea, D. Aoste, G. Șerban, G. Spiridon Voicu, G. Vlădăreanu, cantor, Bucur Cârstea, V'eduva Maria Drăgănescu, N. Voina, C. Rusu, G. N. Tampa, N. Pălișor, I. Vela Voicu, I. Calcu, G. Voicu, D. Potoku, Paraschiva T. Găinar, Iordache Voicu, I. Pălișor, C. Vlădăreanu, I. Puiu, G. Perșinaru jun., Z. Forir, G. Bârsan sen., I. Șinoanu. Câte 50 cr. au contribuit: I. Moldovan, G. Spătaru, P. Mitru, I. Voicu, R. R'ășnovan, G. Bogdan, N. Petrișor, N. Jugănar, N. Mușoiu; Efrosina Voicu 60 cr. N. Salveț 70 cr., I. Michiru 78 cr., I. Salveț 74 cr., N. D. Negura 60., I. Csalotzki 50 cr., N. Guțulan 60 cr. Ana D. Găinar 60 cr.,

Ana D. Găinar 60 cr., N. Sibian 50 cr., Efrosina P. Voicu 50 cr., Iord. Voicu jun. 50 cr. Câte 40 cr. au contribuit următorii: N. Huzon, G. Crețu, G. Paraschiv, Const. Ghimbășan, N. R'ășnovan, I. Stancovici, Paraschiva Moțoiu, I. Jinge, Reveica Jaliu, Maria Bales, N. Florea, P. Petrișor, G. Borcă, G. Țiței, I. Barbu, V. Tampa, I. Popovici, G. Drăgănescu; G. Irimie 25 cr. Câte 20 cr. au contribuit: G. Ardelénu, R. Rogozea, I. Murăroiu, G. Tampa, G. D. Țiței, P. Kamner, G. Barbu, V'eduva M. G. Voina, V'ed. Maria Onea, G. Dușa, R. Tampa, N. Rusu, I. B'eltăreț, I. Cojocaru, I. Rusu, D. Rusu, N. Rusu, Ana R'ășnovénu, Domnica Preșmerén, G. Aldea, G. Olteanu, G. N. S'erbu, R. S'erbu, Z. Forir, A. Calău, I. Dumitru, M. Marică, I. Popovici, G. Aldea, G. Ghimbășan, I. Cati, I. Aldea, G. Puiu, Ana I. Gavrilă, I. Brăndușoiu, G. Domnișor, I. Irimie, G. Oprea, G. S'erbu, Bucura I. Calcu, I. Pascovici și G. Samoila. Câte 10 cr. au contribuit: D. Preșmerén, I. Vlădărén, v'ed. F. Bales, v'ed. P. Biebea, I. Moldovan, I. Aldea, D. Popa, G. Ghimbășan, I. Tărtobă, D. R'ășnovén, G. R'ășnovén, N. Cârstea, G. Cristolovén, C. Chiv'erar, V'ed. E. Coman, G. B'ersan, George S'erbu, Maia Veliciu, Susana Bales, N. Tampa, V. Maria Tampa, I. Aldea, V. Marina Jian, R. Reșnovean, V. Marina Cârstea, I. Șerban, D. Spătaru, B. Aldea, V. Marina Petru Florea, I. Munteanu, N. V. Velcanean, P. Florea, I. Stoica Cati, G. Vlădărean, G. Florea, Con. Tertobă, Ana Pascovici, Maria Achim Puiu, N. Cati, D. Ghimbășan, Z. Florea, N. Stroș, G. Tampa, I. Oltean, Il. Neagoe, G. Dușa, N. Crăciun, Ana Sibian, N. Aldea, I. Mereț, G. B'ersan, Maria Constantin, G. Florea, I. Cârstea, G. Negulioț, I. Sandu, I. Bucșă, D. Aldea, G. Crăciun, D. Ardelean, D. Ienea, G. Țireș, G. Perșinar sen. Maria Jinga, David Puiu, D. Popa și G. B'ersan jun. Câte 5 și 6 cr. au contribuit: I. Aldea, G. Puiu, N. Sirbu, D. Șelar, G. Drăgiol, I. Ghimbășan, I. Gămulea, G. Chiperea, D. Badin, Maria Voicu, I. Feraru, Bucur Stanciu, N. Stanciu, I. Prișcu, T. Puiu, N. Marin, N. Sandu, G. Sandu, I. Buștea, I. Țiței, I. Forir, R. Sirbu, G. Mariu, V. Puiu, V. Florea, Maria Susin, I. Gămulea, Marina Dușa, V. Toni, Maria Ghimbășan, N. Puiu, N. Popovici, G. Dușa, Iac. Șușaică, N. Seoclean, N. Țintăreanu, I. Ardelean și G. Drăghicel. În total 75 fl. 18 cr.

Comitetul parochial gr. or. din cetatea Brașovului.*)
Bartolomeiu Băulescu, Lazar Nastasi,
președinte. notar.

Adunarea și conservarea plantelor.

Indată ce pământul își lapedă haina cea albă și s'orele trimite ra-

*) On. Domni, cari au primit liste de colectare și nu le-au retrimis, sunt rugăți ca să le retrimită, fiind-că trebuie încheiate socotelile.

Ofițerul, curios după cele auđite, ascultă și el cu atențiune la vorbele Românilor grănițerî, cărora nič prin gând nu le trecea, că Francesii stau lângă d'ensii și ascultă vorbele lor. D'ela o vreme ofițerul se depărță clătînând din cap și, întélbind în mersul său pe generalul Bertrand, omul iubit al marelui Napoleon, îi împărtăși și acestuia despre limbagiul acestei trupe micé, care s'a ținut cu atăta bravură la satul Seratice.

Generalul, fiind curios și el, porunci îndată să i se aducă înainte comandantul acelei trupe.

— „Am v'ed'ut cu ochii vitejia, cu care te-ai luptat, bravul meu căpitan, împreună cu acea mână de viteji, și am și raportat despre bravura ta Maiestății Sale, marelui nostru Imp'erat! Ți gratulez pentru această purtare admirabilă; de-ar avé Imp'eratul vostru numai 50 mii de ostași cum sunteți voi, lumea întrégă ar trebui să se inchine!... Sciu, că împ'eria d'v'ostre e alcătuită din felurite popóre, de aceea ași

voi să sciu: de ce soită de popor ești d-ta, cu bravii soldați ai d-tale?“

— „Noi suntem Români, d-le general!“

— „Români! Ce popor este acesta?“

— „Români sunt urmașii vechilor colonii romane, aduse de Imp'eratul Traian în Dacia vechiă.“

— „Ce dič, d-le căpitan! Urmașii cohórtelor lui Traian să se afle încă și astăđi, după 17 secolî, prin părțile Daciei? Acesta e greu de cređut, istoricii nu pomenesc despre existența lor nimic!“

— „Despre noi, ca Români, nu pomenesc, căci, durere, o s'orte vitregă ne-a desbinat, împărtind poporul românesc sub stăpânirea străină a Neamțului, a Turcului și a Rușilor. D'ér totuși figurăm și noi din când în când sub numele de „Valachi“ în istoriă, un nume, care ni-l'au dat streinii mai mult spre batjocură și spre a ne pitala vița n'ostă latină, tocmai, așa cum ne-au îmbrăcat și literatura în hainele slavo-cirilice tot din același motiv.“

— „Da, da, numele de „Valachi“ imi

este cunoscut, însă, cât imi aduc aminte, sub acest nume se înțelege o mestecătură din Daci, Geți, Slavî și Turci, ér nič decum o viță romană!“

— „Acesta o dič dușmanii de veci ai némului nostru, d-le General, însă limba, datinele, obiceiurile, tradițiunile, portul, chiar și fisionomia, aspirațiunile, slăbiciunile și virtuțile române: toate aceste semne caracteristice arată spre Roma și spre poporul domnitor al lumii vechi.“

— „Minunată descoperire imi faci dumniata“, îi dișe generalul; „spune-mi, te rog, căți sunteți voi Români?“

— „Noi suntem în Bănatul Timișan, în Bihor, Maramureș și în Ardeal, care se ține de casa imperială habsburgică, cam la un milion și jumătate, d'ér mai mulți se află în Moldova și Valahia, unde împreună cu Basarabia se află la vre-o 3 milioane de Români.“

Generalul stete un moment pe gânduri, apoi dișe: „Ei, bine, d-le căpitan, primesc mulțumirile mele pentru împărtășirile, ce mi-le-ai făcut și pe cari le voi face

cunoscute și Maiestății Sale Imp'eratului, care sunt convins, tot așa de mult se va bucuria, ca și mine, auđénd, că urmașii coloniiilor lui Traian viețuiesc încă și astăđi pe classicul pământ al Daciei vechi! Cine scie de ce folos p'ote să fiă acesta pentru noi, ca și pentru connazionali d-tale! La t'otă întemplarea ar fi bine, să stai mânegata pentru a fi primit în audiență la împ'eratul! La revedere, bravele Căpitan!“

* * *

În ziua următoare i se raportă Imp'eratului Napoleon, că adjutantul său, Generalul Bertrand, se rogă pentru audiență. — „S'ă-mi fiă binevenit!“ Ușa atunci se deschise și Generalul Bertrand se apropiă de Imp'erat, care pășind înaintea lui, îl îndrebă cu multă bunăvoință:

— „Ce noutate imi aduci, iubitul meu General!“

— „Am venit, Maiestate, să v'ë raportez despre o descoperire prea interesantă, ce am făcut'o în decursul nopții trecute.“

— „Și anume?“

dele sale cele calde, după cari am aşteptat cu dor în timpul iernei, muscele, ţinţarii şi fluturii şi alte vietăţi, umplu aerul cu sbârâitul şi şborul lor; furnicile harnice es din muşurdoile lor şi-şi caută nutreţul; albinele folositoare se desamortesc şi sug suculele dulci, nectarul, din florile înflorite; rândunelele încep a sosi şi cu ele berzele, cocorii şi priveghiătorile cu cântecul lor frumos şi măiestrit. Tote câmpiile şi pădurile înverdesc, mii de floricele se trecesc din somnul lor de iernă, primăvera cea mult dorită a sosit!

Tinerii şi bătrânii es la câmpia şi la pădure, admiră minunile naturii, şi mulţi caută a-şi espica tainele firei: toţi se bucură şi pare că o nouă viaţă mai veselă însufleţesce pe fiă-care.

Agricultorul ese la câmp încă înainte de răsăritul soarelui, vierii îşi curăţesce viile, grădinarii cu minte îşi altoesc, resădesc seu sémână pomii pentru-ca ei şi copiii lor se bucură de fructele, ce acei pomi vor produce peste câţiva ani.

Câte lucruri admirabile, însă ascunse pentru cei nepricepuţi, nu se pot descoperi şi învăţa în natura cea frumoasă a lui Dumnezeu.

Copiii şi tinerii, ca şi cei bătrâni, se bucură de fluturii măiestrit coloraţi de natură, de cărăbuşii îndărătnici, şi-i prind. La mulţi însă nu le va fi venit vre-odată în minte să adune astfel de fiinţe şi să le aşede în cutii frumoase cu capac de sticlă, să-i rânduescă după colorile seu asemănările lor, şi să-şi înfrumuseze odăiţa lor de lucru, să-şi desfăteze privirea în timpul iernei şi să admire regularitatea cea fără sémân, ce domnesce în toate lucrurile din lume.

Tuturor le plac florile, formele şi mirosul lor; prea puţini însă se obişnuiesc a le aduna, usca şi aşeda pe foi de hârtia; a le învăţa şi studia foloşele lor şi a admira în ele pe sublimul creator, care le-a lăsat spre a ne bucura şi folosi de ele.

Noi trecem dilnic pe lângă lucruri, cari ni se par prea comune şi nevrednice de atenţiunea noastră, şi chiar în imediata noastră apropiere se află tesauri nepreţuite de gândire, admirabile şi folos.

Fiă-care din voi, iubii cititori, cunosceti încă din copilăria câteva plante. Trecând prin deosebitele şcole, profesorii vă vor fi arătat felurite alte plante. Multe din aceste plante s'ar uita însă în curând, dacă nu le-am observa în fiă-care an pe câmpiile, în riurile şi pădurile noastre, seu dacă nu le-am aduna cu mâna noastră. Şi câte souvenir plăcute nu

sunt legate de florile ce am cules şi le-am aşdat în vr'un buchet, în vr'o carte seu le-am purtat pe hainele noastre.

Adunarea şi conservarea mai îndelungată a plantelor se poate face cu uşurinţă în plimbările de pe câmpiile din jurul satului seu ale oraşului, unde cineva trăiesce în păduri şi munţi, la moşiă seu aiurea, fiă-care află nenumărate şi felurite plante, cari de cari mai frumoase şi curioase. Dacă veţi aduna, în fiă-care zi, câte 2—3 din cele mai sănătoase şi mai bine dezvoltate, cari, pe lângă rădăcină, tulpină şi frunze, se aibă tot-deodată şi flori, chiar şi fructe, în timp foarte scurt veţi avea o colecţiune avută, frumoasă şi instructivă.

Plantele se scot din pământ cu rădăcină cu tot, apoi se aşedă între două foi de hârtia de diare seu sugativă, potrivindu-le frumos, întindându-le bine frunzele şi deschidându-le bine florea cea colorată, ca să se potă bine vedea toate foiţele şi firele din ea, adică: sepalele, petalele, staminele şi pistilul.

Hârtia sugativă absorbă umezela şi usucă repede planta, păstrându-şi foarte bine colorea firească. Este bine a pune plantele, îndată ce le-am adunat, într'o cutie de tinichea, de formă cilindrică turtită: astfel, plantele se ţin prospete mai mult timp, până am sosit acasă, căci vaporii de apă ce es mereu din umezela plantelor, le improspetază. După sosirea acasă se aşedă apoi în hârtia; punând plantele în mai multe foi de hârtia, le aşedăm apoi într'un tesc seu între două blăniţe şi le apăşăm cu petre, însă nu prea tare, pentru ca aerul să potă intra cu uşurinţă între ele, şi astfel să alunge vaporii ce se formedă şi se uscă repede.

Prin apăşare, plantele îşi iau forma care le-am dato, când le-am întins, şi tot deodată hârtia sugativă umezela, le uscă. Trebuie însă să schimbăm la început hârtia în fiă-care zi, pentru ca să se usce mai iute. După ce s'au uscat, ceea ce se întâmplă în 10—14 zile, lipim plantele pe cole de hârtia cu ajutorul unor fâşii înguste de hârtia unsă cu puţin gumi-arabic. Lângă plantă, la dreapta şi în partea de jos se lipesc apoi o etichetă, pe care se însamnă numele plantei în româneşte (şi dacă se potă şi în limba latină), locul unde s'a găsit [câmpia, pădure, munte, apă, sat seu oraş], în ce zi a anului şi cine a găsit-o.

De mare însemnătate este a nota pe etichetă şi figura, mărimea plantei, forma şi colorea florilor şi a fructelor, folosul seu pagubele ce ele ne pot aduce.

(Va urma).

HIGIENA

Câte-va cuvinte despre Pneumoniă seu aprindere de plămâni.

Una dintre bólele, cari bântue omenirea, este şi Pneumonia, care se mai numesce în termeni populari inflamaţiă, umflătura plămânilor, seu aprinderea plămânilor.

Cuvântul pneumoniă vine dela vorba elenă Πνευμονία (se cetesce peripnevmonia); în limba germană se numesce Lungenentzündung.

Pneumonia este inflamaţiă ţesăturii plămânilor. Pneumonia fiind una dintre bólele cele mai dese şi mai periculoase pentru omenire, studiul acestei bóle a preocupat în toţi timpii pe ómenii speciali ai sciinţei medicale. Marele profesor de patologia internă dela facultatea de medicină din Paris, Grisolles, o numesce omoritórea omenirii, pentru-că ea se află în toate climatele, şi ea nu ameninţă numai pe copii mici, dér chiar şi bătrânul, care a ajuns etatea cea mai înaintată. Marele Hipocrate, părintele medicinei, dicea, că pneumonia este plaga omenirii.

Pentru dezvoltarea pneumoniei s'a dis, că multe ar fi cauzele, dér s'a determinat, că febra (frigurile mari) ar fi cauza cea mai desă şi principală a pneumoniei, însă se scie că bóla acesta se ivesce la noi pe o scară mai mare în lunile cele mai friguroase, acesta nu se înţelege tocmai pentru lunile cele mai friguroase, ci pentru lunile Martie, Aprilie, Mai, Septembrie şi Octombrie şi pe lângă acesta s'a observat, că pneumonia este mai rară în Nordul friguros, şi mai multă în dulcea climă a Italiei.

Cu toate ostenelele şi cercetările făcute până acuma tot nu s'a putut afla o cauză generală hotărâtă pentru pneumonie. Ceea ce se scie este, că récind cine-va fiind năduşit (asudat), se potă îmbolnăvi de pneumonie, fără de-a puté arăta mai de aproape cauza acestei îmbolnăvirii. Asemenea se scie, că această bóla potă veni din ostenele ale organelor respirătoare, vorbirea prea multă în aer rece, mănăcări şi beuturi prea reci luate când corpul este asudat, şi din alte diterite răceli mai cu sémă în cursul nopţii.

Pneumonia începe de-odată cu un atac de febră (friguri), care ţine une-ori mai mult, alte-ori mai puţin fără a fi fost mai înainte ceva semne de bóla; seu se ivesc cu câte-va zile mai înainte deosebite semne de bóla,

precum: slăbiciune, o setă mare, somnul este neliniştit, dureri seci pe partea cóstelor etc., după care în urmă se ivesc îndată fiori şi vestesc începerea pneumoniei. Febrele (fiorul de friguri) ţin câte-va ore mai mult seu mai puţin timp. După fiori vin căldurile cu semnele sale, cu o transpiraţiă mai mare (asudare).

Cele mai multe semne ale pneumoniei cu urmări regulate sunt: Frigurile (febrele), cari sunt semnele cele mai importante ale acestei bóle. Frigurile ţin tot cursul bólei dela începutul atacului, cu un puls mai tare, cu asudare, dureri de cap şi sete mare.

La persoanele tinere şi robuste, bóla în genere este mai grea, decât la cei bătrâni şi slabi. Căldura şi setea se măresce foarte mult. Pulsul în nici un cas nu se urcă peste 100 bătăi pe minut.

Frigurile ţin neconţinut 5, 7, până la 9 zile. Aşa-dér până în acest timp bóla cresce; odată însă cu imputinarea frigurilor încep a scăde şi semnele bólei. Dela începutul bólei se presintă o durere cam sub coste, o greutate şi cu junghiū. Junghiul se ivesce mai des pe partea bolnavă şi este de multe-ori un semn al bronchitei, ce însotesc mai tot-deuna pneumonia.

Bolnavii de pneumoniă simţesc necesitate mare de a respira, dér ei respiră mai anevoe, mai des decât în stare normală, şi inspiraţiile sunt fără spor.

Din cauza marilor dureri se ivesce neplăcuta tusă, care supără pe bolnav foarte mult din cauza durerilor, ce-i face. Se găsec însă şi pneumoniă, cari tuşesc foarte puţin, seu şi de loc în tot decursul bólei; ér alţii, după cum am spus, se chinuesc foarte mult cu tusea. Tusea este seu continuă, seu vine une-ori în atacuri, care sémână adesea cu ale tusei convulsive (tuse măgărescă), despre care am vorbit într'un număr trecut.

Frigurile însotesc numitele simptome în tot timpul bólei. Căldura asemenea se măresce, şi de multe-ori se ivesc şi dureri de cap, la ómenii mai robusţi se poté ivi chiar şi delir (leşiu). Faţa este în genere roşiă, însă se poté ivi şi o colóre cenuşiă, care se privesce ca un semn rău. Cu a cincea, seu a şeptea seu a noua zi, bóla ajunge la culmea ei şi simptomele încep a scăde.

Hipocrate dice, că: „Celor cu pneumonie de le va veni diaree (eşirea prea mult afară) este semn rău“.

(Aforisma 348).

Tratamentul, adică modul de a tãmãdui pneumonia, nu poté

— „Din raporturile de-aseră veţi fi înţeles, Maiestate, că lupta de ieri cătră apusul soarelui era deja câştigată, contrarul era în deplină retragere; numai în poziţiunile dela satul Seratice inimicul se lupta cu o vitejiă admirabilă!“

— „Da, am cetit şi-ţi mărturisesc, că bravura acestei trupe, şi purtarea ei plină de vitejiă, deşi inimică, mi-a stors tot respectul şi voiam tocmai să dau poruncă, ca să se mi-se înainteze comandantul acestei trupe, spre a-l vedea faţă în faţă; dér ce are a face acesta trupă cu descoperirea D-tal?“

— „Îndată voiţi spune:

„Impăratul Traian, cum se scie a cucerit Dacia vechiă, şi pentru a împopora această ţeră, câştigată, dér pustiită, a adus acolo odrasle din totă lumea romană. Puţine veacuri după aceea nu se mai auđi de numele acelor odrasle ale marelui împărat roman. Nici o veste nu ni-a mai rămas despre sorţea, ce vor fi avut. Aseră însă aflai, că acele odrasle nu au pierit, ci trăesc încă şi în ziua de astăzi, tot pe acelaşi pământ classic al Daciei, unde pe lângă

tote nenorocirile şi vitregimea timpurilor, prin cari au trecut în decurs de 18 veacuri, ei s'au dezvoltat şi au crescut, încât astăzi formeză un popor de peste 5 milioane sub numele lor propriu de *Români*, cu limba, tipul, datinile şi costumul lor naţional românesc!“

— „Ce spui, iubitul meu General? Nu va fi cumva vre-un vis al nopţii trecute?“ îi dîse Impăratul cu un suris plăcut.

— „Nu e vis, Maiestate, este fapt adevărat. — Comandantul trupeii inimice, despre care vorbirăm mai înainte, imi mărturisise erî seră, că el cu întregă trupa sa face parte din naţiunea romană, urmaşă a coloniilor romane din Dacia traiană! Apoi şi de nu ar fi altă dovadă, purtarea lor admirabilă de erî seră ar fi de-ajuns, pentru a ne arăta, că în vinele acestor eroi încă mai curge sângele uriaşilor Romani din vechime!“

„Dér cu deosebire din cauze politice neamul acesta uitat al rasei latine merită totă atenţiunea noastră. Impăratul Traian a recunoscut însamnătea Daciei pentru îm-

periul roman. Acela, care va avé Dacia, această cetate puternică naturală, va fi şi stăpânul întregii Europe orientale. Recunoscând odată acesta, el a şi prefăcut Dacia într'o provincie romană, cu populaţiune romană.

„Cu căderea imperiului roman însă şi ideile marelui Impărat s'au pierdut în întunerecul timpurilor trecute. Astăzi, după 16 veacuri, se ivesc însă urmaşii marelui colonisator, aducându-ne salutările şi ideile acestui Impărat. Dacia se află şi astăzi în mâinile acestor colonii romane şi cine óre ar fi în prima linie chemat a duce în îndeplinire aceste idei cu spiritul seu puternic şi cu mintea sa ageră, decât nu Maiestatea Vostre!“

Impăratul Napoleon ascultă pe generalul seu cu totă atenţiunea şi apoi îi răspunse:

— „In adevăr, Generale, cu descoperirea acestui popor ni-se deschide un nou câmp pentru politica noastră viitoare. Dér să ascultăm înainte de toate pe comandantul prizonierilor români!“

Napoleon dete poruncă să i-se aducă înainte căpitanul Jiumanca.

Căpitanul nostru fu primit în audienţă de Impăratul Napoleon cel mare, de primul sprijinitor al ideii unităţii latine, dér despre cele ce s'au petrecut şi vorbit în această audienţă până în ziua de astăzi domnesce tăcerea morţii.

* * *

După bătălia dela Austerlitz, în 26 Decembrie 1805 urmă pacea dela Pojun. Ostaşii căduţi în prinsóre la Francesi se rescumpără şi se întórseră ér în patriă şi la vetrele lor.

La doi ani şi jumătate după aceea, într'o seră a luni lui Mai, din anul 1808, se vedea în satul Crucişa, în Banat, o mulţime de Români de prin satele vecine, adunându-se în biserica de-acolo. Intre aceştia se aflau mulţi dintre cunoscuţii noştri, precum căpitanul Jiumanca, cu locotenenţii Scribeşe şi Stoica, apoi sub-officieri şi o mulţime dintre soldaţii săi dela Austerlitz.

Punct la óra a 10 din noapte căpi-

avé de scop aci depărtarea cauzelor bôlei, fiind-că nu cunoșcem cauza tocmai bine, séu și de o presupunem vedem efectele ei ca bôlă, pe când ea a încetat de mult a influența organismul. Eu țin a îndrepta tratamentul mai mult asupra semnelor (fenomenelor) celor mai evidente ale bôlei, și este prin urmare mai mult simptomatic.

În decursul acestei micé scrieri, am dîs de mai multe ori că frigurile sunt semnul cel mai însemnat al acestei bôle. Cu crescerea frigurilor crește și pericolul pentru bolnav. De aceea trebuie să ne silim a îmbunătăți semnele frigurilor, căldurei și setei; parte spre a aduce suferinđului ușurință în bôlă, parte, după cum se crede, spre a da bôlei un mers mai bun.

Mai întâiu de tôte trebuie ca bolnavul să aibă odihnă bună. Bolnavul nu e iertat să mănânce chiar de are poftă, de cât numai nutrimente apătöse, precum: zamă de carne bună (bulion), lapte dulce cât de mult; și numai când are fôme mare pôte mânca puține legume și compot. În tot cazul însă este bine a ține o dietă strictă, pentru-că mănucarea are efect fôrte supărător asupra frigurilor. Setea supără pe bolnav fôrte mult, și este chiar fôrte mult recomandat pentru bolnavi a bea mai mult beuturî acide rēcoritóre, precum limonade, séu o fierătură de mere acișóre, séu fierătură (decoctiune), de smeură (fructus Rubi-Idaei), séu de sirop (rubi-idaei). Când bolnavul nu pôte lua beuturî acide (acișóre), cum sunt cele arătate mai sus, din cauză, că le provôcă túsă, atunci trebuie să li-se dea o decoctiune (fierătură) de rădôcină de nalbă (altheae), séu de specii pectorale. Asemenea este bună emulsiunea de migdale compusă ast-fel, și care se va lua dela farmacia: Migdale dulci 7 grame, Zachăr alb 4 grame, și apă destilată 500 grame.

Acéstă emulsiune se va bea în cursul zilei câte o cēșcă mică la fiă-care doué ôre.

(Va urma.)

ECONOMIA

Afaceri economice.

Precum este nutremêntul viteilor, mai mult séu mai puțin bun, așa este și gunoiul lor, care la noi mai pretutindenea este fundamentul plugăritului séu baia de aur a economului, cum se mai dice. Și cu tôte, că gunoiul este de neapărată trebuință pentru economiă, totuși el se tractéază așa de réu, încât mulți din

economii noștri nu-l socotesc ca pe un lucru folositor, ci mai mult ca pe unul molestător, de care voese să se scape cât mai curênd și fără multă ostenelă.

Unii din economii noștri umblă de tot fără grijă cu gunoiul, nu numai până când îl scot din grajd, ci și după ce-l aruncă pe grămada de gunoi, îl mai lasă așa neaseșat, de-l risipesc porcii în tôte părțile, ceea-ce face ca gunoiul să-și pērdă fôrte mult din puterea lui roditóre.

Pentru a încungura perderea amoniacului din gunoi (așa se numesce partea lui roditóre), economii învêțați recomandă, ca să se facă grajdurile mai afunde și mai înalte, cu ieslele mișcătóre, așa ca acestea să se pôta ridica, după cum se suie și gunoiul în grajd. În asemenea grajduri apoi nu se scôte gunoiul așa des, ci numai la câte doué trei luni odată. Unde grajdurile se fac pentru mai multe vite, acolo se recomandă în asemenea casuri, ca ușile să fiă așa de mari, încât să pôta intra de-una cu carul în ele, și de acolo să se încarce și să se transporte pe locuri în câmp.

Pentru cei mai mulți din economii noștri de vite așa ceva este cam greu și cu cheltuélă tot-odată; ajunge ca ei să scie scôte gunoiul mai cu grijă din grajd și să-l așede într'o grămadă regulată, de unde se nu se prea pôta risipi. Când credem, că grămada de gunoi nu ar avé umeđelă destulă, ceea ce se întêmplă cu deosebire la gunoiul de cai, atunci, pe timpul iernii, mai aruncăm din când în când și zăpadă peste el, ca să se topescă și să-i dea umeđelă de lipsă. E bine a se arunca asupra gunoiului și udul din grajd séu cel ce se scurge din grămadă, căci el nu numai că ține gunoiul în neurmată umeđelă, dēr îl mai și îmbunătătesce.

Pe la noi însă se pôte vedé la mulți economi, scurgêndu-se udul și mustul de gunoi nevătămat pe ulițe, se pot vedé grămăgióre de gunoi lăsate de multe-ori pe câmp de tótna până primăvera, în arșița sórelui, espuse vînturilor și ploilor, cari im-prăștiă tótă puterea roditóre din ele.

Economii, cari lucră așa ușuratic, pe dreptul se asemênă nebulului din poveste, care aruncându-și punga cu banii într'un rîu afund, striga în gura mare, că el móre de fôme, precum ađim și pe unii din economii noștri dicênd, „că am dus atâtea și atâtea caré de gunoi pe loc și totuși am avut un cules slab“.

Pe la noi s'au dedat plugarii a gunoi pămêntul numai cu gunoiul vitelor; în alte țeri însă se mai gunoesece pămêntul încă și cu gunoiul

ómenilor (materii fecale), cenușă de prin fabrici, sare, var și altele, căci s'a adevărit prin un lung șir de cercetări, că e de ajuns să lipsescă numai una din materiile amintite și rôda pămêntului să sufere și să scadă din an în an mai tare. În țerile acelea apoi se și recoltéază de pe pămênt de doué-ori atâta ródă, ca pe la noi.

Plugarii, cari dic, că pămêntul acum nu ar mai da ródă așa îmbelșugate ca mai de mult, nu au dreptate, orî decă au, vina nu este a pămêntului, ci a stăpânului. Și anume étă pentru ce: Prin strinsul fênelui de pe liveđi, precum și prin căratul bucatelor de pe locurile arătóre, scótem în tot anul sute de chilograme și decă în locul lor nu mai adaugem pe pămênturile din cari le-am luat, alte materii roditóre, precum e gunoiul vitelor, hotărit că și ródă pămêntului se sleesce și scade dela o vreme, adevărindu-se și aci proverbul: „Din sacul, care tot iai și nu mai pui nimic, odată dai de fund“.

Cam așa au făcut până acum o parte din plugarii noștri; ei au tot scos roduri peste roduri din pămênt, fără a se gândi, ca să-i mai dea și ei în schimb câte ceva din materiile nutritóre. Prin urmare, decă pămêntul pe unele locuri nu mai dă roduri așa îmbelșugate ca mai de mult, nu el este de vină, ci noi, cari îl tractăm așa mașter.

I. Georgescu.

Nou abonament

la

GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Ianuarie 1896 st. v.

s'a deschis nou abonament la care invităm pe toți amicii și aprijitorii fôiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe șese luni	6 fl.
pe trei luni	3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an	40 franci
pe șese luni	20 „
pe trei luni	10 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	2 fl.
pe șese luni	1 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an	8 franci
pe șese luni	4 „

Abonarea se pôte face mai ușor prin mandate postale.

Administrațiunea

„Gazetei Transilvaniei“.

P O V E Ţ E .

Cum se pôte cunoșce, că mierea e curată ori nu? Se pune o lingură plină cu miere într'o sticlă mică, apoi se pun în aceeași sticlă trei linguri de spirt de vin. Sticia se scutură bine și după aceea se lasă să se așede conținutul ei. Decă în scurt timp se forméază pe fundul sticlei un strat alb, atunci mierea nu este curată, ci e amestecată cu glicosă (zahăr de struguri). Mierea curată se pôte cunoșce de pe aceea, că se toposesc tótă în spirtul de vin. În loc de spirt de vin se pôte folosi și rachiu de rēnd.

Condamnarea animalelor.

Evul-mediu e plin de cele mai grozave nebunii. Mîntea ómenescă a fost adănc turburată, întunecată de prejudeții estra-ordinare, de idei bisare, de halucinații funebre și ridicule. În acéstă epocă faimósă a istoriei se ajunsesse la discuții ca aceea de a sci câte suflete încep pe vârful unui ac, și decă femeia are séu un suflet. Acéstă din urmă cestiuone a fost pusă chiar la vot într'un congres de clerici, și s'a tranșat în favoarea sexului frumos numai cu o majoritate de un vot.

Dēr cea mai estra-ordinară din tôte nebuniile, cari au bătuit în Evul-mediu, e de sigur judecarea și condamnarea animalelor de către justiție. Esemple de acéstă natură găsim însă-și în anticitate, deși fôrte rare.

În Grecia un câne a fost condamnat la muncă silnică, pentru-că mănucase un clapon. Procesul s'a judecat cu mare pompă cu pledorii în tótă regula.

Étă ce spune și Biblia: „Decă un bou lovesce cu córnela un om séu o femeie, și decă cellovit móre, boul va fi lapidat fără întârziere, și carnea lui să se mănânce (Exodul XXI, 28)“

Dēr niciodată nu s'au condamnat atâtea animale, ca în Evul-Mediu. Procesele acestea se numără cu sutele și sunt probate cu acte în regulă. În de obște animalul era apărat de-un avocat. Porcii sunt acei cari au avut să sufere cele mai multe și mai grele condamnări. Étă, de curiositate, un compt-curent al tribunalului din Caen, Francia, din anul 1356. „Pentru oheltuelile și salariul călăului, care a trebuit să ardă un porc în urma sentinței a treia din Ianie 1356, cincî gologani. Pentru lemnele necesare acestei arderi, șase gologani“.

În 1386, fiinl unui industriaș, din Falaise, fiind mutilat de o sorófa, care îi sfâșiase figura și brațele, a intentat proces sorófei. Prin judecată în tótă forma, sorófa a fost condamnată la supliciu: îmbrăcătă cu o haină, cu pantaloni și cu mánuși, purtând pe cap o mască în formă de figură

tanul Jiumanca se urcă pe amvon și adresă următórele cuvinte cătră mulțimea adunată:

— „Frați români! O sorte vitregă apasă nêmul nostru de mii de ani fără întrerupere și fără milă, par'că ar zăcé un blăstêm asupra noștră din cauză, că ne tragem dela poporul domnitor al lumii vechi. Din neam în neam poporul nostru tot sub jugul sclăviei, mănucându-și málaiul séu udat în lacrimi de dureri și de amărăciuni! Inșe, precum în natură: după o iernă, fiă cât de grea, trebuie să se vestescă apropierea primăverii, întocmai așa și pe orisonul vieții poporului nostru pare că se ivesc semnele unei sorți mai blânde și ale unui viitor mai fericit pentru amărîta și mult cercata națiune română! Dela apusul sórelui încep a răsări rađele speranței pentru noi!... Națiunile cele mai culte și nobile din apus au desfășurat stégul tricolar al renascerii popórelor, cu devisă: Libertate, înfrățire și egalitate! S'a proclamat neatêrnarea popórelor; tôte popórelor sunt invitate a primi și apăra acest simbol dumnezeesc, mai cu semă inșe popórelor, subju-

gate, cărora li-se promite scăparea de sclăvia seculară!... Lupta se continuă deja de 20 ani; apusul întreg a rupt lanțurile sugrumătóre. Cu cât simțul libertății a străbătut mai adênc în sângele popórelor, cu cât mai mult s'au deșteptat simțemintele cele mai nobile, însufățirea generală, eroismul, iubirea de patriă și de națiune!

„A venit rândul la noi, la popórelor răsăritene.

„Apusenii ne întind mânia de ajutor și ne chiamă la o vieță liberă, la înfrățire și egalitate cu ei! De aceea am chiamat pe toți bărbații români, preoți și plugari, scriitori și cărturari, iubitori de națiune și doritori de fericirea ei, să ne sfătuiți frățesce și sincer, cum se cuvine fiilor unei națiuni! — Eu din parte-mi vă declar solemn, că voi fi cel dintăiu, care mă voi săsupune voinei generale, fără nici o șovăire așteptând dela fiă-care dintre voi asemenea supunere!

— „Să trăiescă!“ „Să trăiescă capi-tanul Jiumanca! El să ne conducă! L urmam și la gloriă și la mórtē! El să ne

conducă! Să trăiescă!“ strigă, ca dintr'o gură, poporul adunat.

— „Mă supun voinei adunării, primesc conducerea luptei și mă simt mândru pentru încrederea, cu care m'ați onorat! Dēr înainte de tôte, să jurăm lui Dumnezeu, că vom lupta, ba decă se va cere, vom muri chiar pentru scăparea poporului român!“ — „Jurăm!“ „Jurăm!“ — răspunse mulțimea. — „Acum să organizăm lupta și să hotărîm planul de lucru!“

În fiă-care an, în luna lui Iulie, în ziua St. Andrei, la Timișóra se ține un târg mare, care cu tot dreptul se numără între cele mai căutate din Bănatul întreg. Țeranul tocmai pe atunci a gătat cu coșitul fênelui, cu seceratul grăului, a săcării, și și-a adunat atâtea ródē, câte pôte aduce la tērg și vinde, ca să-și căștige banul dintăiu pentru acoperirea dărilor și a altor nęcasuri ale casei.

Acolo alerga și de astă-dată Románimea dela țēră cu ródă muncii sale; des de diminétă veniau pe jos, séu în trăsuri, séu în caré trase de boi, cete de bărbați,

bătrâni și tineri, de muieri și de fete, toți frumos îmbrăcați în haine de sêrbătóre, după obiceiul strămoșesc, ca și când ar merge la o sêrbare.

Porțile cetății erau deschise, strajele porților steteau la post, lăsând liberă intrarea în cetate, fără a controla produsele séu mărfurile ce veniau la tērg.

Caréle intrau încărcate, și se opriau, care unde voia și credea, că va puté să vëndă mai în grabă și mai bine marfa sa.

Inșe un ochiu ager totuși ar fi putut să facă o deosebire între tērgul de astăđi și de altă-dată. De-o parte mulțimea de cete de bărbați, care se putea ușor vedé, că ei sunt, séu că au fost nu mult înainte soldați. Mersul și ținuta lor era sêrbătórească, apoi fiă-care era împănăt cu frunđă de stejar la pălării, orî la căciulă. Mulțimea de caré cu fên și direcțiunea lor dedeau o privelesce estra-ordinară, și tôte aceste caré nu trážeau după cum era obișnuit, la tērgul de fên, ci se opriau și pe alte strade, cu deosebire inșe în apropierea casarmelor militare.

omenesoă. Biata scrofa, încălțată și îm-

nușată, a trebuit să sufere și ea aceleași

In 1408, la Vaudreuil, un porc a fost

spânzurat de picioare, în urma unei sentințe

a tribunalului din Rouen, pe motiv că nu-

mitul porc mușcase un copil.

In 1565 a fost ars în Montpellier un

catâr, d'impreună cu stăpânul lui. In 1601

tribunalul din Paris a condamnat pe nobila

damă Claude de Culau să nă spânzura-

d'impreună cu câinele ei. In 1613 și în

1623 o scrofa a fost arsă d'impreună c'o

măgăriță, ca complice în aceeași crimă.

Dér acel mai curios din toate, e de

sigur procesul, pe care l'au avut podgoreni

din Saint-Jean de Maurienne cu nisce gân-

daci, cari le distrugeau viile. Tribunalul a

deschis două anchete, în anul 1545, una

pentru locuitorii, și alta pentru gândaci.

Locuitorii au propus gândacilor un com-

promis: ei le ofereau să le abandoneze o

bucată de pământ în întindere de două

hectare și jumătate. Dér avocații gândaci-

lor s'au opus, pe motiv că pământul era

sterp.

Clerul catolic dădea sentințe nume-

roșe în contra animalelor rău făcătoare,

chemând asupra lor urgia cerescă.

Și în țera românească au existat ase-

der acum înțeleptul animal se cuminti de

tot, și urmă ca un miel păzitorilor, cari îi

conduseră la ciroul la care aparținea.

Directorul cercului primă dela otelier

un cont de 300 franci pentru pagubele cau-

sate de elefant și directorul imediat și plăți

suma pretinsă.

La ce te duce femea.

In anul 1499 ajunse Wilibald Pirk-

heimer, conducătorul trupelor din Nürn-

berga, în ținutul Engadinului.

„Sörtea hotări“, dise Wilibald într'o

scriere a sa „ca să ajungem într'un sat

mare, care acum era ars. In capul satului

observaram două femei bătrâne. Femeile

aceste mănau o ceta de copii, cu toții la

400 băieți și fetițe, ca o ciurdă de vite.

Intrăgă ceta acăsa era cu totul leșinată de

fôme și noi ne inspăimēntarăm la vederea

copiilor.

„Am întrebat pe femeile bătrâne, cā

unde voiesc să mäne ceta aceea nefer-

ricită.“

„Femeile, cari abia își deschideau gu-

rilile de fôme, răspunseră: „Îți vedea nu-

măi decât, unde merge ceta aceea nefer-

ricită.“

„Abia diseră acăsa, și scoboriră în jos

pe o colină, se puseră în genunchi jos, și

Se notēză marfa: nugarăscă veche

grea dela — or. până la — or.

marfă nugarăscă tineră grea dela

— or. până la — or. demijloc dela

— or. până la 45.— or. ușorā dela

— or. până la — or.

Marfă țărănescă grea dela — până

la — or. de mijloc dela — or.

până la — or. ușorā dela — or.

până la — or.

Calendarul săptămănei.

IANUAR are 31 zile. GERAR.

Table with columns: Zilele, Calend. Iul. v., Calend. Gregor.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 24 Ianuarie st. n. 1896

Table with columns: Măsura seu greut tea, Calitatea, Valuta austr., hl., or.

Cursul la bursa din Viena.

Din 23 Ianuarie 1896.

Table with columns: Renta ang. de aur, Renta de corone, Impr. caile fer.

Cursul pietei Brașov. Din 24 Ianuarie 1896. Table with columns: Banca, Valoare, Cump., Vënd., etc.

Bursa de Bucuresti din 22 Ianuarie n. 1896. Table with columns: Valori, Do-banda, Scad. cup., Cu bani gata.

SCOMPTURI: Banca naț. a Rom., Avansuri pe efecte, Casa de Depuneri, Londra, Viena.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Veritabilă ușor disolubilă Cacao Holandesă din renumita fabrică a lui BENSBOER în Amsterdam. Depositar în magazia de Droguerie Teutsch & Tartler, Brașov, Strada Vămei Nr. 9.

Cei împănăți cu frunze de stejar nu

se duceau la tērgul mare, nici, după cum

era obiceiul, în direcțiunea corturilor cu

măncări și bēturii, ci trăgeau și ei după

carēle cu fēn, pe cari le încungiuiau. Apoi

incepeau în mod bătător la ochi a întreba

despre prețul fēnului, a tērgui de-a lungul

și de-a latul, însă fără a ajunge la în-

voelă.

Uitându-se cine-va, ar mai fi putut

gēnd însă acolo, aflară numai carēle, pe

când boii și țērării nu mai erau.

Patrolele începurā a descărca fēnul

din carē, și ce să veți: în fiă-care car din

jos de fēn se aflară încărcate puscē și căr-

tușe, peste tot o armătură pentru aprōpe

7000 de soldați!

La Ciacova, în apropierea Timișorii

se făcură pregătiri pentru pedepsirea cu

conspirațiune și de seducere a poporului de

jos, misera plebs, la rebeliune etc.

Gădele, în înțelesul legii, și profitând

de dreptul său, se rugă de trei-ori pentru

ardonarea osânditului, și după tot atâtea

răspunsuri din partea președintelui, ca:

„Pardon e numai la Dumneșu“ se sfirși

în fine și formalitatea cu „frângerea unui

băț“, aruncându-se bucățile lui la picioarele

„Dér mă simț mândru, că Provedința

și-a ales modesta mea persōnă dintre con-

frații mei bănățeni, spre a da lovitura cea

d'intăi sclăvistului secular, și mor cu su-

fletul liniștit, sciind că sēmēnța sădită prin

mōrtea mea în inimile vōstre, va aduce ro-

dul dorit de fiă-care Român bun și dori-

tor de-o sōrte mai fericită pentru acest po-

por blând!..

„Și privind în viitoru-i, par'că vād vi-

De stat concesionată

II. Loteria ungară de clasă

din incidentul espositiei milenare în Budapesta
120,000 losuri cu 45,007 câștiguri împărțite în trei clase cu o premie.

 Data tragerii losurilor

Pentru Clasa I:
dela 5 până 8 Februarie 1896.

Pentru Clasa II:
dela 11 până 14 Martie 1896.

Pentru Clasa III:
dela 12 până 28 Maiu 1896.

Prețul losurilor valabile pentru una clasă:

Prețul losurilor întregi valabile pentru toate 3 clase:

1 los întreg	o jumătate	1/10 parte	1/20 parte
20 fl.	10 fl.	2 fl.	1 fl.

1 los întreg	o jumătate	1. a 10 parte	1. a 20 parte
60 fl.	30 fl.	6 fl.	3 fl.

Câștigurile se plătesc în bani gata fără nici un scădământ. Sortirile se îndeplinesc sub controla statului și supravegherea unui notar public reg. Anunțăm planul loteriei și aducem la cunoștință publică, că losuri sunt de vânzare la colectanți designați prin afișe cu prețurile originale de sus.

BUDAPESTA, 24 Decembrie 1895.

Diracția losurilor de clasă ungară.

Cel puțin
al treilea los
câștigă.

NE MAI POMENTE ȘANSE DE CÂȘTIG

Cel puțin
al treilea los
câștigă.

oferă de stat concesionata

II. LOTERIE DE CLASĂ UNGARĂ

45,007 câștiguri, împărțite în 3 clase cu suma totală de 9,200,000 Coróne.

**Cel mai mare câștig
în cas favorabil**

UN MILION CORÓNE.

Tragerea los. Clasa I:
dela 5 până 9 Februarie 1896.

Tragerea los. Clasa II:
dela 11 până 14 Martie 1896.

Tragerea los. Clasa III:
dela 12 până 28 Maiu 1896.

Planul câștigurilor.

Câștiguri	Coróne	Coróne
1 à	80000 =	80000
1 "	60000 =	60000
1 "	40000 =	40000
1 "	30000 =	30000
1 "	20000 =	20000
1 "	15000 =	15000
1 "	10000 =	10000
2 "	8000 =	16000
8 "	4000 =	32000
10 "	2000 =	20000
13 "	1000 =	13000
100 "	400 =	40000
860 "	200 =	172000
9000 "	80 =	720000
10,000	Suma câștigurilor	1.268,000

Planul câștigurilor.

Câștiguri	Coróne	Coróne
1 à	100000 =	100000
1 "	60000 =	60000
1 "	40000 =	40000
1 "	30000 =	30000
1 "	20000 =	20000
1 "	15000 =	15000
1 "	10000 =	10000
2 "	8000 =	16000
8 "	4000 =	32000
10 "	2000 =	20000
13 "	1000 =	13000
100 "	400 =	40000
860 "	200 =	172000
9000 "	120 =	1080000
11,000	Suma câștigurilor	1.648,000

Planul câștigurilor.

Câștiguri	Coróne	Coróne
1 Premiu	600000 =	600000
1 à	400000 =	400000
1 "	300000 =	300000
1 "	200000 =	200000
1 "	100000 =	100000
2 "	40000 =	80000
2 "	20000 =	40000
5 "	10000 =	50000
10 "	8000 =	80000
34 "	6000 =	204000
100 "	2000 =	200000
200 "	1000 =	200000
2650 "	200 =	530000
22000 "	150 =	3300000
25,007 câștiguri și 1 premiu,	total	6.284,000

Din aceste 57 câștiguri principale cel care va eși la urmă câștigă premiul de 600,000 coróne.

Prețul losurilor (valabile pentru I clasă):

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$
20.—	10.—	2.—	1.— florini.

Losuri întregi, pentru toate 3 clase:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$
60.—	30.—	6.—	3.— florini.

Recomandă și trimite după primirea banilor, ori cu rambursă,

CARL HEINTZE, Budapesta, Szervitatér Nr. 3.

Adresa Telegr.:
Lottoheintze,
Budapest.

Pentru siguranță se trimite losurile în epistole RECOMANDATE. Pe lângă prețul original al losurilor se se trimite pentru porto și lista de tragere 25 kr. — La comanda de losuri întregi 50 cr. pentru porto și 2 liste de tragere. — La tragerea loteriei I Clase ung. au câștigat losuri vândute de mine 400,000, 200,000, 100,000, 80,000, 50,000.

Adresa Telegr.:
Lottoheintze,
Budapest.

Secțiunea mărfurilor de lânărie:

Doublin-Cheviot 120 cm. lat	per metru	65 cr.
Postavuri de dame calitate foarte bună 120 cm. lat	" "	82 "
Postavuri diagonale 120 cm. lat	" "	fl. 1.—
Cheviot uni , în toate colorile moderne 120 cm. lat	per metru	fl. 1.20, 1.55, 1.75.
Stofe de modă englezești , cea mai bună calitate 120 cm. lat	per metru	fl. 1.45.
Cheviot Diagonal în toate colorile cele mai noue 120 cm. lat,	" "	1.95.
Kammgarn cordonné (Haute Nouveauté) 120 cm. lat	" "	2.20.
Tricot gouffré moda ultimă 120 ct lat	" "	3.50.
Royal gouffré (noutate parisiiană) 120 ct. lat	" "	2.60.
Noutățile cele mai exchisite în stofe de modă original englezești și franțuzești	per metru	fl. 1.95, 2.20, 2.60, 3, 3.50, 3.75, 3.95, 4.60, 5.50 etc. etc.
Stofe moderne , lățime dublă	per metru	22, 32, 34, 48, 50, 58, 60, 65 cr. etc.
Barchent și Flanell-Cottons , cele mai noue, calitate superioară, per metru		24, 28, 32, 35, 40, 45, 48, 52, 55, 60 cr.

Prețuri și asortiment fără concurență!

Marele
Magazin

D. LESSNER,

VIENA, VI,
Mariahilferstrasse
Nr. 81—82,
Souterrain, Parterre, Mezzanin, I. Stock.

Secțiunea mărfurilor de mătăsărie:

Mătăsărie , calitate bună și desin nou și gust destins	per metru	65, 85, 94, 96 cr.
Stofe curată mătase, splendide , ultima modă	per metru	fl. 1.30.
Mătăsărie, scoțiană modernă	" "	1.10.
Merveilleux glaçe fasone , mătase curată în toate colorile	" "	1.05.
Taffetas mille rayés , mătase curată, execuțiune splendidă	" "	1.75.
Taffetas rayé , mătase curată	" "	2.50.
Taffetas rayé pointu , mătase curată	" "	3.20.
Brocatelle, mătăsărie superioară , desenuri destinate	" "	2.60.
Crepon , curată mătase pentru Blouse, execuțiune elegantă apartă	per metru	fl. 1.50 1.80.
Painches de mătase , original englezesc pentru Jaquette și mantale, fabricat cel mai bun	per metru	fl. 3.90, 5, 9.50, 13.25 etc.
Peluches de mătase în toate colorile	per metru	fl. 1.10, 1.40.
Catifele în toate colorile	per metru	cr. 60, 98, fl. 1.30, 1.50, 2.30.
Catifele în desenuri splendide	per metru	fl. 1.20, 1.30.
Cord Velvet în toate colorile	per metru	fl. 1.45.

In provincie se trimite la cerere Jurnale ilustrate și caete de mostre foarte bogate.

Soliditate recunoscută!

11—12

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Să se observe marca

Să se observe marca

Picături de stomach

Maria-Zeller

cară au efectul escelent în contra tuturor boțelor de stomach, sunt un medicament neapărat de lipsă pentru ori-ce casă, la lipsă de apetiț, slăbiciunea stomachului, respiraț cu mirosu greu, vânturi, răgăiță, colică, cataru de stomach, constipaț, și la durere de capu, încălcarea stomachului cu mănăcări și bături, limbrici, suferințe de splină, ficat și hemoroide ca mijlocu aprobat și siguru de vindecare.

La boțele indicate s'a constatat picăturile Mariazeller ca celu mai bun leac, care confirmă sute de tesimonii. Prețulu unei sticle cu prescrierea de întrebuințare **40 cr.** Sticla îndoită de mare **70 cr.** Expediția centrală prin farmacistulu **CARL BRADY, Kremstier (Moravia).**

Picături veritabile sunt numai acelea, pe a căroru emalage este lipită o fâșia verde cu cuvintelo: "Bezeuge die Echtheit" cu subscrierea mea.

Picăturile Mariazeller veritabile se află: Brașov: farmacia **Jak. Hornung, F. Jakelins W-see, Franz Kellmich, Ed. Kugler** la Hygiea, **Vict. Roth, H. G. Oberl. Hosszuzfalu:** farmacia: **Gustav Jekelius, Csernătfalu:** farmacia **Josef Drahtliff.**

Anunțuri

(inserțiuni și reclame)

Suntă a se adresa subscrise, administratiuni. In casul publicării unui anunoiu mai mult de odată se face scădământ, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Admi istr. „Gazeta Trans.”

15 bucăți 5 fl. 75 cr.

15 bucăți 5 fl. 75 cr.

Adevăr!

Neintrecută și in lumea întreaga mare senzație au făcut

Colectia-Austria,

care constă din 15 bucăți bijuterii (argintării) splendide,

numai pentru **5 fl. 75 cr.**

un ciasonnic Remontoir de aur fason, pentru busunar.

Regulat punctual (pe 36 ore), mechanism de precisiune și placă emailată. Capacurile ciselate frumos, sunt Inerate din aur numit fason, care nu se distinge de aur curat și nu-și perde lustrul. — Pentru mersul regulat al sus numitelor ciasonnice, dau în scris o garanție de 3 ani.

- 1 lanț fin de aur imitat,
- 2 nasturi de mangete imitat de aur,
- 1 broșe frumoșe pentru dame,
- 3 nasturi de camașe imitație de aur,
- 1 nastur patent pentru guler,

- 1 ac fin pentru cravate,
- 1 etui pentru ciasonnicul de aur fason.
- 1 oglindă de busunar, in ramă,
- 1 ac de bluse aur fason
- 2 inele imitat de aur cu brillante simile și rubine.

Tôte aceste **15** obiecte splendide de bijuterie împreună cu ciasonnicul de aur fason costă numai **5 fl. 75 cr.**

Trimitere cu rambursă. La cas de neconveniență se restituie banii.

Firma de ciasonnice:

ALFRED FISCHER,

Viena I. Adlergasse Nr. 12.

866,6 - 6

Medalie de aur.

SALVADENT

(Pulvis antisepticus comp. Popini)

Medalie de aur.

Aprobat de consiliul medical superior civil și de cel militar.

Medalie de aur.

Remediu sigur pentru înlăturarea durerilor de măsele și de dinți stricați, precum și a boțelor de gingii, gură și gât, vindecând chiar nesuferitul miros de gură și guturaiul.

Salvadentul se mai pôte întrebuința cu succes și in contra scurgerilor de urechi și de nas, înlocuind nesuferitul „Iodoform” in toate ranele și rănirile, ca pansament.

Salvadentul se găsește in toate farmaciile și drogheriile din țară, precum și la inventator.

Adresa postală: **POPINI, Bucuresci.**

DEPOSITE: in **Viena** la farmacia **A. Schmidt, I. Lugeck 3;** in **B.-Pesta** la farmacia **I. Török.**

Cuția **60 cr.**

Pentru desinfectarea gurei ca toaletă higienică, **Salvadentul** înlocuesce cu tolos toate apele de gură, toind resturile dela mănăcare, ce putrezese și infectează.

881,14—16